

NARODNA PROSVJETA

MJESEČNIK ZA ŠKOLSTVO,
PROSVJETU I UMJETNOST.

GLASILO ISTOIMENOG UČITELJSKOG DRUŠTVA

Urednik Ernest Jelušić.

GOD. III.

PULA, 1. SIJEČNJA 1908.

BR. 1.

SADRŽAJ:

Prof. Matku Mandiću prigodom
25-godišnjice urednikovanja
„Naše Sloge“. Spj. E. Jelušić.
Sa risarskoga tečaja. Piše
Vinko Rubeša.
Novi školski zakoni za Istru.
Priopćuje August Rajčić.
Uređivanje i obrađivanje škol-
skog vrta. Fr. Trampuž.
Istri. Spjevao Jos. A. Kraljić.
Vezilačka ornamentika južnih
Slavena. Piše J. Karásek (Beč).
Izvešće delegata za uređenje
učiteljskih pravnih odnosa. I.
Izvešćuje Fran. Buš.
Mate Mandić.
Vjesnik. — Književnost i umje-
tnost. — Lične vijesti.

Izlazi svakog prvog
u mjesecu.

Godišnja cijena 5 K.

Rukopisi se ne vraćaju.

Tisak Laginja i dr.

(prije J. Krmpotić i dr.).

Pula, ulica Giulia br. 1.

BR. 1.

prvog
u mjesecu.

ena 5 K.

ne vraćaju.

rmpotić i dr.).

br. 1.

Našim pretplatnicima!

Poskupismo za 1 K, te stoji unaprijed
pretplata 5 K godišnjih.

Radna sila i papir — sve je poskupilo, pa nam je tiskarna povisila cijenu tiska za 50 K po broju više, a te pare valja odnekud izbiti.

Imademo dužnika još za god. 1906., a lijepa je svotica vani i za 1907. Ovima preporučujemo, da tečajem siječnja namire svoj dug. Tko ne plati do konca siječnja, sa veljačom mu obustavljam list, **to isto činimo koncem veljače svima, koji do tog roka ne plate najmanje za pò tekuće godine.**

Tko ne misli držati lista, neka odmah povrati ovaj prvi broj.

Uprava.

NARODNA PROSVJETA

Mjesečnik za školstvo, književnost i prosvjetu.

GLASILO ISTOIMENOG UČITELJSKOG DRUŠTVA.

Izlazi svakog prvog u mjesecu. — Godišnja cijena 5 K. — Rukopisi se ne vraćaju.

Urednik ERNEST JELUŠIĆ.

Prof. Matku Mandiću

prigodom 25-godišnjice urednikovanja

na NAŠE SLOGE. *na*

Gle! — to je muž!

Kud materinska r'ječ se zbori
Domajom našom prek i duž,
Nek sa sto glasa sve zaori:
Svečaru slava! — što kô lave
Potezao se za rod sav,
Uz bezbroj muka, prezreć slave
Sveđ s boja iduć živ i zdrav!

A bilo borbe, tuge velje
Rad koje rod bi imô past,
Al junak znao roda želje,
U sv'jetu znao steć mu čast;
I branio ga pred nasiljem
U prkos svima, svakom tom
Što prezô tek za smrtnim ciljem,
Da hrvatski naš satire dom.

Ta duga ljeta teška rada
Prikovale su njegov duh,
Jer preča bje mu spasu nada,
No sjaj i slava i sam — kruh.
Tek na sreću mu rod naš bio.
Nek mao tako al svim drag,
Kog tuđin zlobni teško zbio
Kô tihu žrtvu sami — vrag!

Pa živ nam bio naša diko
Vascio to ti želi rod,
A teškom radu toli viko,
Ded, dalje vodi rodni brod!
A »Našu Slogu« mezimče Ti
I dalje gaji, njeguj, daj! —
Tad domu nastat dan će sveti
I kraj naš mao — bit će raj!

PULA, 30. XII. 1907.

Ernest Jelušić.

D $\frac{10}{1924}$ C-46-B

Sa risarskoga tečaja.

Piše VINKO RUBEŠA.

Lijepoga li zdravlja i toj svjetloj gospodi! Ele, i njihovo srce imade ipak jošte zeru žilice, što bije za — bijednoga školnika. Eto! I svjetloj se gospodi prohćelo, da učitelj mrvu — odahne! — Ovako sam često uskliknuo za vrijeme risanja u školi, kad nijesam baš na nikoji način mogao da izotkrijem svrhu risanja po stigmama u pučkoj školi. Ma dašto! Stigma pa stigma. Dijete mora da skače sa piknje na piknju kô ono u igri »Po tri škarice« i — ništa više. Niti mu se ruka vježbala, niti oko oštrilo, a kamo li pak duh razvijao i srce plemenilo. Brka mi moga, da se nije onakim risanjem niti 2° djece naučilo pravcima ljudski križati, a kamo li pak krivuljama čestito kružiti.

Eto, takovo sam vam ja odavna uhvatio mnijenje o risanju po stigmama, pak mi je često začudno bilo, što se pedagozi jur davno listom ne digoše, kako bi taj »nišnimrvi« iz škole isturali, da pak čestitije »čeljade« ondje uhvati mjesta, kad i tako nemamo ga na odmet.

Teda negda ipak se maknuše, pa evo nas na osvitu — risanja po naravi. Hm! Trista mu sjekirica! Prekasno se rodilo za nas ostarjele školnike. Zar nama je sada radi njega u — ropotarnicu? O ne! Ako nam je jur i snijeg opršio kosu, ipak jošte imade u nas kuraže, da se s njime u pò bijela dana u koštac uhvatimo. A u nas i imade kuraže. Ta jao si ga učitelju, komu kuraža pade u — hlače. Taj se lje ne će preživjeti u bijedi i vaju, pa će prije reda pod — lopatu.

Dakle: risanje po naravi. O njemu sam štošta pročitao, pa me je mahom i osvojilo. Da ovdje raspravljam o njemu? Ne! Ovu temu obradila su jur vještija pera, nego li je moje. Zato — šutkac, pa naprijed.

Prosuo se Istrom glas o risarskim tečajevima. Gospodin Anton Gvajc, profesor na ženskoj učiteljskoj školi u Gorici prihvatio se zadaće, da učiteljstvo Istre podučí u risanju po naravi. Ma dašto! Tako i valja. Više vrijedi onako nekako, kao na tanjiru »rukopipateljno«, nego sve knjižurine ovoga svijeta.

Prvi tečaj obdržavao se u Pazinu. Nu jošte prije njega našla se je marna i poduzetna nadučiteljica, gđica Zahija, te se dala na posao, kako bi se taj tečaj držao i u nas, u voloskom kotaru. Trud joj je uspio!

Negdje pod konac prošlih velikih praznika dodje glas iz Trsta, da će se risarski tečaj za voloski kotar obdržavati u Kastvu u dobi od 6. do 12. rujna. Baš sretno odabrano mjesto. Kao da su ga golupci izabrali. Kastav, središte donjega kotara, pun učiteljstva, a u njemu na dohvatu sve potrebite spreme i pripreme.

Tečaj obdržavao se u krasnim prostorijama »Delavske škole«, koje je općina Kastav dragovoljno u tu svrhu ustupila na raspolaganje.

Na urečeni sat stala pridolaziti školska mladež obojega spola, koju je gospodin profesor najsrdačnije dočekivao. Bilo je među tom »zlatnom mladeži« većinom ljudi u muževnim godinama, a i takovih, koji su u školskoj prašini jur osijedili. Svima mogao si čitati na obrazima gotovo kao nekakvo nepovjerenje — što li. Mnogi su i došli tek iz puke znatiželje, više nego li nakanom, da se u risanju po naravi — potkuju. Ta kako i ne bi? Nekojima su jur u mukotrpnoj učiteljskoj službi ruke oteščale, a vid oslabio, dok drugi opet nijesu u sebi ćutili dostatno vještine i spreme, da vuku sitnu olovku po bijelome papiru. Pa tko da ovima i zamjeri? Ta davno je tomu, što su napustili ovaki — sport, a ni onda nijesu ga tjerali — »kako Bog zapovijeda«. Pa znademo, kako je bilo negda u Kopru. — —

Promatrajuć izložene predmete, koje imadosmo da vržemo na papir, mnogi je od nas — zamahnuo glavom. Ta molim vas! Bilo je tute: boca, kutija, svijećnjaka, papuča, kotlova, noževa, lula, cvijeća, voća. Ma, svega pomalo, kao djeci na Božić. Pa čak ni čestiti »Bartolić« nije uzmanjkao. Eh, pas mu nos očešao, tko će da se baci na tako »vratoloman« posao!

Nego držeć se one: tko dodje na ples, mora da pleše, oboružasmo se poput naših mališa, risankom, olovkom i brisalicom, pak ala da se struže. Tek nekoji uzeše, da sa prikrajka motre »kako ćemo se mi kuražniji — držati«. Bože moj! U svakoga imade po koja doza samoljublja, pak se nitko pred svojim drugovima baš rado ne izlaže.

Uz krasnu metodu gosp. profesora risali smo kao — po loju. Iz početka prihvatismo se lagljih stvarca, dok smo napokon skočili i na najteže predmete. Sad su se već i »malodušnici« prihvatili posla. Eto, i opet samoljublje! Ta i ono slednje zrno u brojanici kao da se nekud prti, samo da nije zadnje. — — —

Nas je krasan uspjeh oduševio, gotovo začarao. Tek da ste vidjeli, kako je »školska mladež« i marljivo i zanosno polazila školu. Pa i oni izvan §§. državnoga zakona od 14. svibnja 1869. D. Z. L. br. 62. dolazili su dobrovoljno dan na dan okupani u znoju — tijela svoga. Eh, kad bi takvi bili naši mališi! Blaženih li nas, sretnih li naših škola!

Mi smo u svojoj zanešenosti išli tako daleko, te smo umolili gospodina profesora, da nam drži i popoldasnja predavanja. Hm. Bijasmo donekle bezobrazni, kad smo znali, da kani gosp. u dokolno doba kopirati kojekakve sujete po Kastvu. Ali — ali — — po željezu valja udarati dok je vruće.

Gospodin se je profesor sa svom pripravnosću odazvao našoj molbi. Eto, time je najljepše dokazao, da nije njemu jedino do ono par groša, što mu ih vlada za ove tečajeve namijenila. —

Pomislite, molim vas: 7 sata na dan! A oni naši ugursuski crvići ne će da izdrže puste četiri ure, već uvijek nešto ševrnkaju sad s majkom, pak

objedom, dok im opet više puta dolaze zračne nepogode baš kao naručene. Ala jadna ih majka mrtve ne oplakivala!

Pod konac naših nauka posjetio nas je gospodin Franković, ravnatelj mjesne učiteljske škole. Ovaj posjet djelovao je na mene ugodno, a opet nekud kao tužno. Milo mi je bilo pri srcu, kad sam motrio gosp. ravnatelja gdje reda klupama, kao nekad za »zlatno ono doba«, tamo nekud gotovo pred četvrt vijeka, dok je bio u naponu svoje muževne jedrine, a mi — gotova djeca. Meni je na ovu pomisao postalo nekako voljko pri duši. Mnoga mi je draga uspomena izronila iz zaboravi. — Onda mnijasmo, da ćemo svijet preživjeti, a danas? — Neumoljivi zub vremena ostavio jur na nama razarajućih tragova svojih. I mi se evo već za koji pedalj približismo — ledini.

Vrijeme žurilo, kao da ga nosila lastavica pod krilom, a naše olovke zvrkale zvrkom, da je sve — škripilo. I napokon dojurilo k svojoj meti, a da nijesmo ni časka a tutanj izgubili.

Uspjeh bio je krasan. To se je najljepše opazalo na našim risankama. Ma dašto! Uz učiteljev mar i učenikovu marljivost dade se čudesa stvarati.

Zadnji dan posjetio nas je gosp. Matejčić, c. kr. pokrajinski školski nadzornik, te je cijeli dan prisustvovao obuci. Ovom prilikom nastojao je, da se upozna sa svojom dosele nepoznatom — »dječicom«, i da se o koječem izvjesti i popita. Nije tude kolo vodila naduta birokratska riječ, niti je drhtao ponizni ropski glas, nego — no, što da rečem? — Ma dašto! — Više vrijedi jedna jedincata iskrena riječ, nego pun koš — »strahopočitanja«. — — —

Konačno posjedasmo za sofru, da još koju proglagolamo, prije no se razbježimo na sva četiri vjetra.

Čelo stola posjedoše gg. Matejčić, Gvajc, Franković, a nešto kasnije i naš općinski glavar g. Jelušić, a mi ulovismo mjesta kako već se komu nadade. Netom podupresmo dušu, zaredaju stolom izmjenice pjesma i besjeda. Dakako bilo to sve ishitreno, al toplo i milo, kakva samo znade da dodje iz — srca.

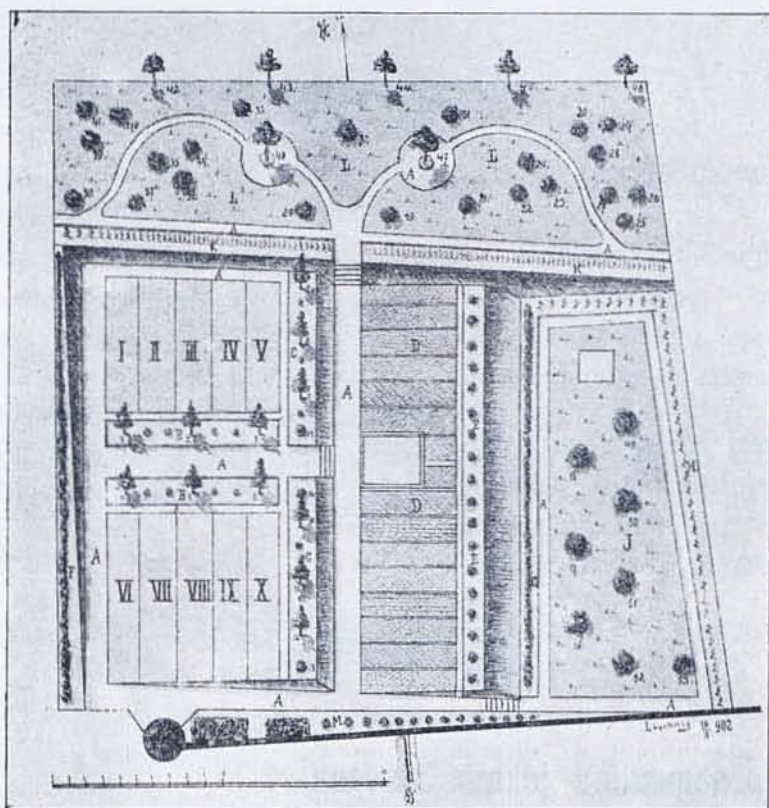
I stadosmo se razilaziti, a da se gotovo ne mogosmo — razići. Ta bila nas je čitava četa. Ravno tridesetak na broju. A mili Bogo, u takvom društvu imao svaki da koju kaže; a dok se svi onako čestito izredaju, prekratka je i vlaška godina. Pak naše kolegice! Eh, no, neka im. Ta žene su. To im je pol zdravlja.

Uređivanje i obrađivanje školskog vrta.

Na svršetku svog člancića o školskom vrtu, sadržanog u 5. broju »Narodne prosvjete« od godine 1906. obećah, da ću kasnije nešto progovoriti i o uređenju (razdiobi) samom, te o obrađivanju školskog vrta. Evo me sada da održim zadanu riječ i da napišem ponajprije o uređenju školskog vrta par riječi.

Uređenje će školskog vrta zavisiti ponajprije od veličine zemljišta, kojim raspolažemo u tu svrhu, a onda od krajevnih poljodjelskih odnošaja.

Ako je zemljište, što se nam opredijelilo kao školski vrt, maleno, uzimimo, da ne mjeri više od 200 m², ograničiti će se naše školsko vrtlarstvo samo na gojenje povrća, cvijeca sa nešto drugih botaničko zanimivih bilina, te na gojenje nekih voćaka — patuljaša (Zwergbäume) i možda još koje loze kao špalir ili baras (ruža). Prama tome biti će i uređenje ovakvog malenog vrta veoma jednostavno i lahko.

Ponajprije označiti ćemo mjesta, gdje imaju doći: kילו ili tople grede, mješanac ili kompost, vodnjak, a eventualno i pčelinjak; jerbo su to stvari, koje se moraju nalaziti u svakom školskom vrtu.

Zatim označimo sve na okolo uz plot zemljišta 80 cm široku rabatu (lihu). Uz ovu rabatu dođe onda najmanje 1:20 m široki put. Ovim putem omeđeni dio vrta služiti će nam za gojenje povrća, dočim će se cvijeće i druge biline, koje služe više za ures ili u botaničke svrhe, kao i voćke paziti više na rabatima.

Kod ovećeg pak školskog vrta je uređenje malo teže, te učitelj dobro uradi, ako se u tom slučaju obrati na kakvog poljodjelskog stručnjaka za savjet i naputak.

Kako izgleda veći školski vrt, pokazuje nam današnja slika, na koju ćemo se u jednom od budućih brojeva ovog lista osvrnuti.

Fr. Trampuž.

Istri.

Istro moja b'jedna, izmučena,
Tužna majko — žalnijeh sinova,
Salomljena, speta sred okova,
Orobljena, pusta, potištena.

Kad ti gledam jadnu djecu tvoju —
Silno groblje zaplakanih glava —
I nad tobom grb mletačkog lava,
Što se sm'ješkom koči u prisoju —

A to sunce, ah, to sporo sunce!
Sa zorom je nekud zalutalo
Međ daleke gore i vrhunce.

Srce bi mi u grudima vruće
I u ajmek i u očaj palo,
Da ne sluti tvoje uskrsnuće!

Jos. A. Kraljić.

Vezilačka ornamentika južnih Slavena.

Piše JOSIP KARÁSEK (Beč).*

I.

U nas u Moravskoj i u Češkoj pobudile su veliku pažnju radnje književnice Jelice Belović-Bernadzikovske iz vezilačke struke. To je među spisima južnih Slovena vrlo važna pojava. Autorka poznaje i poljačku literaturu, a dakako i češku, njemačku, francusku, talijansku i englesku. Ova dama pripada među najinteligentnije Jugoslovenke, bavi se i etnografijom, a njezin dom je zaista komad slavenske idejalistične atmosfere. Gospođa Jelica ima divnu zbirku narodnih vezova, više nego 600 komada, koje je kroz deset godina sakupljala.

*) „Moravska Orlice“, 27. listopada 1907.

Ispitivanje slavenskih narodnih vezova golema je i još neriješiva zadaća. Početkom devedesetih godina nastade među bečkim etnolozima veliko zanimanje za moravske i slovačke vezove, osobito u antropološkom društvu i dvorskom muzeju. I u južnih Slavena opaža se od onda veći interes za narodnu izradu, tako među Srbima, Bugarima, a pomalo i među Hrvatima. (Titelbachova zbirka, bugarski zbornik, zbornik jugoslavenske akademije, Layeva zbirka).

Iz radova gđe Belovićeve saznajemo i za krasnu zbirku prof. Vukasovića iz Dubrovnika. Ti su vezovi južnih Slovena 1892. u Chicagu pobjedu slavili i učenjake svjetskoga glasa poticali na ispitivanje. — Radovi gospođe Belovićeve znanstveno su obrađeni, a tako temeljito znanje iznose, da se čovjek čuditi mora. Osobito ova njezina knjiga (izdanje Matice srpske) ogromno je vrelo opširnoga znanja, pak spisateljka zalazi čak daleko u starinu, da nam prikaže početke ornamentike u opće, a slovenske napose. Zatim iznosi redom poglavlja: o dekorativnom narodnom štilu, o vezilačkim tehnikama, o narodnoj koloristici, o narodnom bojenju i o narodnom gatanju uz vezove i odijelo. Vanredno je zanimljiva u posljednjem poglavlju, gdje govori o simbolistici u narodnom vezu.

Autorka je veoma načitana, tako u stručnoj kako u lijepoj knjizi. Ugodno spaja citate iz beletristike uz one iz čisto stručne knjige, pa je to prednost ove studije, da nešto nalik tome, ne ćemo više lako naći. Ovo će djelo naći u svih Slavena obilno čitalaca, ono će pobuditi sve Slavene na stručne studije, na rasprave i usporedne monografije. Ovo je i razlog, da na ovu knjigu upozorujemo, jer je to prvo djelo ove vrste na slavenskom polju.

II.

Iznosimo ovaj izvadak iz opsežne studije, koju je na češkom jeziku više spomenuti autor posvetio našoj saradnici i to iz dva razloga: 1. da pokažemo našim učiteljicama, kako je proučavanje i ljubav za narodne vezove u svih Slavena danas važan predmet, jer mu posvećuju pažnju i tako učene glave kao što je dr. Karásek i drugi; 2. da pokažemo, kako nas veseli uspjeh hrvatske književnice, uspjeh na golemom polju Sveslavenstva, pa i među — tuđima. Tim više žalimo gledajući, kako uz jedini ženski hrvatski list u Zagrebu »Domaće Ognjište« izlazi prilog za narodne vezove sa tekstom posve pogrješnim, a slike iznešene su bez reda, bez mara, bez sistema i bez svakog izbora. Nije moguće, da učiteljicama, koje to u »D. O.« pišu, nijesu poznati radovi Jelice Belovićeve! Zar je u njih tako malo rodoljublja, da im nije žao trošiti vladinu subvenciju za radove, koji našu narodnu imovinu ne će podići, niti će joj koristiti.

Upozorujemo naše istarske učiteljice, da će »Mladi Istran« ove godine donositi hrvatske narodne vezove za školske radove, ako i u skromnom obliku,

ali — daj Bože — sa puno koristi! — »Mladi Istran« nema subvencije, a da ju ima, blago njemu!

III.

Jošte dvije riječi. — Dr. Tihomir R. Gjorgjević docent na sveučilištu u Beogradu htio je, da svoje đake upozna sa gorespomenutom knjigom Jelice Belovićeve o narodnim vezovima, pa je zato dao jednome slušaocu djelo da ga prouči i na satu seminarskog vježbanja prikaže svojim drugovima. Tako je i zbilja nedavno pročitana na tome mjestu opširan izvadak ove lijepo knjige. Završnu riječ uzeo je docent sam, pa veli: »mislim da budući radnici na etnološkim studijama ne će zaboraviti predmet ove knjige«.

Iznosimo i ovo, da upozorimo učitelje i učiteljice naše, da i oni ovom predmetu posvete što veću pažnju. Može se to vrlo lijepo već u pučkoj školi kao što se eto mogu i na — sveučilištu. Predmet je velevažan.

Novi školski zakoni za Istru.

Priopćuje AUGUST RAJČIĆ.

NASTAVAK.

U §. 7. zakona A priopćenog u II. broju naše »Narodne prosvjete« od prošle godine ispušten je jedan odlomak uz opasku »slijedi odlomak, koji nije moguće odgonenuti«, pa me mnogi iz bojazni, da ne bi bila to možda kakva kućica, a da ne bude cijeli zakon sankcioniran, zamoliše, da i taj odlomak priopćim, odnosno i protumačim. Pošto mi je taj odlomak još i danas nejasan i pošto mi ga nekoliko talijanskih kolega ne mogoše protumačiti, priopćujem ga evo u talijanskom originalu:

»Del pari verrà messo in concorso il posto originariamente conferito al docente promosso, quando si renda vacante un posto di categoria bensì inferiore a quello attualmente coperto dal docente promosso, ma superiore al posto a lui originariamente conferito«.

Bojazan, da možda radi nejasnosti ovog odstavka ne će biti zakon sankcioniran, nije opravdana, jer stalno naša gospoda zastupnici ne bi bili glasovali za cijeli zakon, kad im ne bi bio jasan i razumljiv i ovaj odstavak.

B.

Zakon, kojim se mijenja §. 4. pokrajinskog zakona od 30. travnja 1870. z. z. I. za Pr. br. 20 i § 6. pokrajinskog zakona 3. studenoga 1874. z. z. I. za Pr. br. 30.

Na prijedlog sabora moje pogranične grofovije Istre, naređujem kako slijedi:

Čl. I.

§. 4. pokrajinskoga zakona od 30. ožujka 1870. z. z. l. za Pr. br. 20 stupa u sadašnjem svojem sadržaju van krijeposti, a mjesto njega nastupaju slijedeće ustanove:

§. 4.

U koliko raspoloživa sredstva dopuštaju, imat će se proskrbiti, osobito u napućenijim mjestima, da se opstojeće mješovite škole odijele po spolu i da se ustanove posebne ženske škole. Takovo odijeljenje imat će uslijediti gdje-god je broj po zakonu (§. 11. zakona 2. svibnja 1883. d. z. l. br. 53) zahtjevanih učitelja veći od četiri.

Čl. II.

§. 6. pokrajinskoga zakona od 3. studenoga 1874. z. z. l. za Pr. br. 30 stupa u sadašnjem svojem sadržaju van krijeposti, a zamijenjuje se slijedećim novim ustanovama:

§. 6.

Stalno podijeljenje učiteljskih mjesta na javnim pučkim školama slijedi putem javnog natječaja.

U tu će svrhu kotarsko školsko vijeće najkasnije u roku od četiri tjedna od dana u koji mu je saopćeno sa strane mjesnog školskog vijeća ispražnjeno mjesto, obnaroditi odnosni raspis natječaja u službenom pokrajinskom listu, naznačiv klasifikaciju mjesta, kraja službe i sa time skopćane pripatke.

Čl. III.

Ovaj zakon stupa u snagu danom proglašenja.

Čl. IV.

Moje ministar za bogoštovje i nastavu ima provesti ovaj zakon.

Izvešće delegata za uređenje učiteljskih pravnih odnošaja.

Izvešćuje FRAN BAF.

Cijenjene družice i štovani drugovi!

Stara ona evanđeoska: »Vrijedan bo je poslenik plaće svoje«, ne će nekako da se složi sa učiteljskim stališem, pa misleć ovo sjetih se poslenika, komu ne će da dadu plaće, koje je vrijedan, sjetih se učitelja, koji je za svoj uzvišeni, ali veoma teški rad, kukavno nagrađen. Učitelju povjeravaju država i pokrajina, općina i obitelj ono, što im je najdraže, povjeravaju mu pomladak svoj. dječicu svoju, da ju uzgaja, divljaku, da ju oplemeni, da od divljeg jabučića postane jabukom, koja nosi slatki plod.

Mile družice i drugovi dragi, vi znadete koji je to plemenita zadaća — ta zato ste se i posvetili učiteljskome stališu — ali znadete i kako je mukotran taj rad.

Treba li, da vas pitam, kakvu primamo za to nagradu, da li oni, kojima je u rukama sudbina učiteljstva pri stvaranju zakona o pravnim odnosima pučkih prosvjetitelja imaju na umu riječi, koje sam malo prije spomenuo? Ne, ne treba da vas pitam, jer nam je to svima dobro poznato.

Vi znadete da je od vjeka bio učitelj onaj, komu se je njegov rad uvijek kukavno nagrađivao, znadete, kakve su bile učiteljske plaće u predašnjim vremenima, pa kako su »oci domovine« god. 1901. uredili beriva učiteljstva, kada su povećali plaće, ali u glavnom samo učiteljima u gradovima, a vi znadete da su u gradovima skoro isključivo samo talijanske škole, dakle i talijanski učitelji, kojima je bilo donekle pomoženo, a učiteljima hrvatsko-slovenskim na ladanju bacili su samo malo mrvica sa svoga gospodskoga stola. Ne samo, što su učiteljska mjesta u gradovima viših platežnih razreda, (II. i I. reda), nego još usto dali su gradskim (dakle skoro isključivo talijanskim) učiteljima dali su 200, u Puli dapače 400 kruna po razredu više, nego li učiteljima na selu. Za izliku su kazali, da je življenje u gradovima skuplje, što nije istina. Učitelj u svom selu ne može dobiti što mu za život treba, nego mora to dobavljati iz obližnjeg grada — jer na selu je sve i lošije i skuplje — pa mora uz nabavljene stvari platiti još i donosioca, odnosno voz. — Oboli li učitelj na selu ili tko od njegove obitelji, mora platiti liječniku 10 do 20 kruna, a i više za svaki posjet, lijekove, meso i druge potrepštine za bolesnika mora dobavljati iz grada, a za to mora da ima i manje plaće, nego li učitelj u gradu, koji ima liječnika najviše za krunu, a sve potreboće bolje i lakše dobiva od seoskog učitelja!

Gradski učitelji imaju mnogo manje truda u školi, jer su škole više-razredne, jer je polazak redovitiji, jer školska mladež živi u boljim okolnostima, koje olakšavaju rad u školi, dočim učitelji na selu imaju obično nezdrave i tijesne prostorije, škole prenatrane, polazak loš, školska mladež žive u oskudnim okolnostima, pa se moraju mučiti i sve svoje duševne i tjelesne sile napinjati, da postignu dobar uspjeh.

Onima, jer imaju lakši posao i udobnije življenje, treba dati veće plaće, a onima, jer ih nije svaka nevolja, manje. Je li to pravedno? Nego da je! Jer ono su Talijani, a ovo su Hrvati i Slovenci — pa dosta!

Pravedno je, da učitelji u gradovima imaju više stanarine, ali plaće nek su za sve i posvuda jednake.

Uz veliku krivicu, koju nam nanaša zakon, što uređuje naše dohotke, mjesnom klasifikacijom učiteljskih mjesta u III., II. i I. red, te razliku u dohocima učitelja i podučitelja, najkrivičnija je ona, koja određuje učiteljicama samo 80% plaće i stanarine. Ili zar učiteljice jedu samo za 80%? ili možda dobivaju sve svoje potreboće (odijela, knjige, novine i t. d.) za 80%? ili su možda vlasnici kuća tako galantni, pak im davaju stanove samo za 80%? — Pa i petgodišnji doplaci učitelja i podučitelja (učiteljice opet 80%) različni su. A jednako se trude, jednako se staraju, jednake su im potrebe!

Naše je društvo još godine 1898. — u mlađanoj svojoj dobi — slalo spomenice na kompetentne faktore zahtijevajuć poboljšanje ekonomskog stanja učiteljstva, a poslalo je i posebno odaslanstvo (Ernest Jelušić, Vinko Zidarić i Fran Baf) u tu svrhu na zemaljski odbor u Poreč. — Tada se je naše društvo bilo obratilo i na talijanska učiteljska društva s prijedlogom, da bi solidarno radili, da se postigne čim bolji uspjeh, ali — oglušise se.

Početkom ove godine konstituirao se u Puli odbor talijanskih učitelja, odabranih u svrhu, da poduzmu shodne korake za poljšanje učiteljskih pravnih odnošaja. Nekoji talijanski učitelji privatno se obratili na pojedine odbornike i članove našeg društva, nek bi složno s tim odborom radili za poboljšanje naših prava, ali im se odgovorilo, da, ako što žele, nek se taj odbor obrsti na naše društvo. I taj odbor obratio se na naše društvo, nek imenuje svoje pouzdanike, koji bi s njima stupili u dogovor. Naše se društvo na njihov poziv nije oglušilo, nego je naš predsjednik opunovlastio na to kolegu Augusta Rajčića i mene, neka stupimo u dogovor s odaslanicima talijanskog učiteljskog društva i koparskog učiteljskog društva u svrhu poboljšanja učiteljskih pravnih odnošaja, dajući nam posve slobodne ruke.

Usljed toga dne 2. ožujka tek. god. bez svakoga političkoga utjecaja, dapače pretpostavljajuć, da koliko talijansko, toliko hrv.-slov. učiteljstvo nema namjere dirati ni najmanje u narodna čuvstva, nego samo u nakani, da se poboljšaju pravni odnošaji istarskih učitelja i da tim promiču dobrobit škole, sastali su se u Puli od hrvatskih učitelja August Rajčić iz Opatije i ja, od slovenskih učitelja Antun Urbančić iz Boljunca i Fran Venturini iz Doline, a od talijanskih učitelja Martin Coslovich, Don Gregorio Nieder, Antonija Zoratti-Borowatz, Antonija de Franceschi, Antun Zanetti, Josip Gorlato, Ivan Dobrovich i N. Luchich, svi iz Pule.

Predsjednik talijanskih odbornika bio je M. Coslovich, koji je i predsjedao i ovim raspravama, te se zaključilo jednoglasno, stopiti se u jedan jedinstveni odbor i nakon kratke rasprave došlo se do slijedećeg sporazuma:

I. Sastaviti sporazumno nacrt zakona odnoseći se na poboljšanje učiteljskih pravnih odnošaja.

II. Upotrebiti sva sredstva, koje skupni odbor smatra shodnima za postignuće nakanjene svrhe.

Hrvatski odbornici, kao što i slovenski i talijanski podastrli su na raspravu izradene nacрте. — Te nacрте se proučavalo, te nakon temeljite rasprave prihvatili se jednoglakno skupno sastavljeni prijedlozi.

Odbornik Rajčić izjavio se pripravnim, da će sve usvojene prijedloge sastaviti u zakonski nacrt u hrv. i talij. jeziku, pak ga dostaviti talijanskom odboru, a na ruke predsjednika M. Coslovich-a i slovenskim odbornicima na ruke A. Urbančić-a, koji imaju ispitati izrađeni nacrt, te popraviti, ako se je što ispustilo ili dodalo, pa mu ga povratiti na eventualni popravak. Svi prisutni, hvaleć njegovu revnost, radosno pristadoše na to.

Zaključilo se ovaj zakonski nacrt u talijanskom i hrvatskom jeziku podastrijeti popratnicom, također u talijanskom i hrvatskom jeziku, pokrajinskom odboru i c. kr. namjesniku, a da se zauzmu kod c. kr. vlade, da bude u čim kraćem roku otvoreno zasjedanje pokrajinskog sabora i predložen na raspravu i prihvāt spomenuti zakonski nacrt.

Talijanski odbornici imali su dostaviti talijankim, a hrv.-slov. odbornici hrvatsko-slovenskim narodnim zastupnicima prepis sastavljenog zakonskog nacrtu molbom, da ga na saboru podupiru. — Ostanu li bezuspješni ovi koraci, skupni odbor pridržao si pravo odrediti daljne korake.

Raspravljalo se u subotu 2. ožujka od 3 do 8 po podne i u nedjelju od 9 do 12 i od 2 do 5.

Zapisnike se sastavilo u talijanskom jeziku za talijanske, a u hrvatskom jeziku za hrv.-slov. odbornike. Zapisnike, toli talijanske koli hrvatske, potpisali su svi odbornici.

Odbornik Rajčić sastavio je sve usvojene prijedloge u zakonski nacrt i taj dosta opširni i ne laki posao krasno je izveo, na čemu mu pripada svako priznanje i najljepša hvala. (Skupština kliče: »Živio Rajčić!«)

Ne treba, da vam razlažem, što sve sadržava, jer vam je jamačno svima poznat, pošto ste ga svi primili kao prilog br. 6. naše novine »Narodna Prosvjeta«.

Kako ste iz sastavljenog zakonskog nacrtu mogli razabrati, mi u našim zahtjevima nijesmo pretjeravali: bijasmo čedni. Zahtijevali smo onoliko, koliko nam naša pokrajina može, a i mora dati.

Dne 14. ožujka t. g. talijanski odbornici zaključiče podati se u deputaciji k c. kr. namjesniku u Trst, da mu prikažu svoje bijedno stanje, pak su pozvali i slavenske odbornike, da im se pridruže. Pošto je bila ta deputacija naglo i u svoj hitnji izvedena, od hrv. slov.-odbornika mogao sam im se pridružiti samo ja. To izaslanstvo od 3 lica (M. Coslovich, Ant. Zanetti, Fran Baf) primio je 18. ožujka c. kr. namjesnik knez Hohenlohe-Schillingsfürst u 4 sata po podne vrlo učtivo. Na nagovor i pritužbu na loše ekonomsko stanje istarskog učiteljstva, razložio je gosp. namjesnik, u kojem se stadiju nalazi pitanje sazova istarskog sabora, te na koncu izjavio, da će po izborima za carevinsko vijeće nastojati sklonuti zastupnike na »modus vivendi«, da se uzmogne sazvati sabor. Ne uspije li, da će ga raspustiti i ureći nove izbore u najkraćem roku, da se bude moglo još prije svršetka tekuće godine raspravljati i riješiti učiteljsko pitanje.

Razgovarao sam kasnije s nekim talijanskim odbornicima, pa mi se tužili, da većina njihovih učitelja ne odobrava njihovog postupka, a vidio sam, kako to nepouzdanje teško čute. — I usmeno i pismeno molili su, da se odustane od prihvaćenog zaključka, da skupno potpišemo i otpošaljemo kompetentnim faktorima sastavljeni nacrt, jer da bi mogla većina u saboru preći na dnevni red preko pitanja uređenja učiteljskih pravnih odnošaja, nego neka svaki za sebe to prosljedimo. Hrvatski delegati ustrajali su kod usvojenog zaključka, a slovenski, da ne bi škodili uređenju učiteljskih plaća, pristadoše na talijanski prijedlog. Zaključili smo na to, neka odbor hrvatskog učiteljskog društva »Narodna Prosvjeta« za Istru posebice, a tako i koparsko učiteljsko društvo i talij. učiteljsko društvo pošalju zakonski nacrt kamo treba

Talijanski odbornici izostavili su iz usvojenog zakonskog nacrtu, što je koliko sjećalo na pravice hrv.-slov. učiteljstva u jezikovnom pogledu. To je nas hrv.-slov. odbornike neugodno dirnulo, ali držasmo, da su to učinili samo zato, da tobož ne škode cijeloj stvari.

Naše društvo i ono za koparski kotar otposlaše zakonski nacrt pokrajinskom odboru u Poreč, netom se saznalo, da se pokrajinski sabor sastaje, molbom, da ga predloži na raspravljanje u sadanjem saborskom zasjedanju. Poslalo se je ove nacрте i našim dičnim narodnim zastupnicima molbom, da se zauzmu za naše pravedne zahtjeve. Svi naši zastupnici, s kojima se je o tomu govorilo, obećaše, da će se živo zauzeti, da se to pitanje povoljno riješi.

I sada se to pitanje, kako vam je poznato, na pokrajinskom saboru pretresa. No, ja se bojim, da će hrvatsko-slovenski učitelji i učiteljice ostati kratkih rukava, kao ono god. 1901., ako u opće bude zakonski nacrt prihvaćen u tom zasjedanju — a pitanje je također, hoće li dobiti previšnju sankciju.

Primio sam pismo od jednog talijanskog odbornika, koji veli, da su bili kod talijanske saborske većine, koja da će predložiti saboru da se učiteljstvu dade — dok zakonski nacrt postane zakonom — potporu radi oskudice i skupoće. Ta potpora, odnosno povišica da će biti znatna (un forte aumento) od triju stupanja (di 3 gradazioni). Već u tom ima za nas hrv.-slov. učitelje i učiteljice nešto sumnjiva. U ostalom vidjet ćemo u najbližoj budućnosti, na čemu smo.

Prije no zaključim ovo naše izvješće, opažam, da talijanski odbornici nisu niti onog okrnjenog zakonskog nacрта predložili niti pokrajinskom odboru niti pokrajinskomu saboru na raspravljanje, jerbo da ga ne odobrava njihovo središnje ravnateljstvo, a i tako, da se od sadanjeg sabora nemamo čemu nadati. A zašto? E, ne bi htjeli pred svojim zagriženim zastupnicima pokazati, da su se dogovarali sa hrvatsko-slovenskim učiteljima. Ali badava, jer to su oni već u talijanskim novinama početkom ožujka pisali, a mi smo to naveli u popratnici na pokrajinski odbor.

Sasvim tim pokrajinski odbor primio je od svih istarskih učiteljskih društava spomenice, kojima se zahtijeva pravedno uređenje učiteljskih beriva, jer su i talijanski učitelji — kako ste jamačno čitali u br. 8. »Naše Sloge« od dne 21. veljače tek. god. — upravili na pokrajinski odbor sličnu spomenicu, pa ima podloge, na temelju kojih može pravedno urediti naše pravne odnošaje.

To Vam je izvješće o našem radu. Radovat ćemo se, ako naš rad urodi za naše učiteljstvo dobrim plodom.

Molim slavnu skupštinu, da ovo naše izvješće izvoli primiti do znanja.

Mate Mandić.

Sa prvim siječnja proteklo je 25 godina, što se je prof. Mandić po-primio uredništva »Naše Sloge«. Poprimio se uredništva u doba burno i žalosno, koje je zahtijevalo vascijela čovjeka, da odoli navalama i progonu sa svih strana. On je mogao i da udobnije živi u Zagrebu, kamo je bio pošao jeseni god. 1882. kano namjesni učitelj na gornjogradsku gimnaziju. Al se nije mogao oglušiti pozivu prijatelja, a da ne ostavi lijepi Zagreb i da se ne preseli u Trst, gdje je baš tada »Naša Sloga« bila bez urednika. I zapustio je stalnu službu i osjeguranu budućnost, te otišo tamo, otkale je dolazio vapaj njegovoga potištenoga naroda. Tako je započeo sa urednikovanjem.

Matko Mandić rodio se u Mihotićim, selu općine Kastav god. 1849. Pučku školu polazio je u Rukavcu, gdje je svršio tri razreda, dočim je četvrti svršio u Kastvu. Gimnaziju je polazio u Pazinu i na Rijeci, gdje je g. 1869. položio ispit zrelosti. Bogoslovne nauke svršio je u Gorici i Trstu, gdje je bio god. 1874. ređen za svećenika. Kasnije išao na sveučilište u Prag, i tamo slušao predavanja iz prirodnih znanosti, iz kojih se je i usposobio za srednje škole. Al nije bilo odlučeno, da sav svoj vijek ostane vjeran svojoj nauci, valjalo je drugamo, na drugo polje, tegotnije i nezahvalnije, valjalo je poći u novinare.

Tako je sa prvim siječnja 1883. preuzeo »Našu Slogu«. I od to doba odjekivala je njegova riječ posvud, kuda imade našega naroda. Nije bilo veselije niti žalosnije zgone, za koju ne bi on našao zgodnu riječ, savjet, utjehu. Njegova je riječ krijepila, dizala i bodrila svakog i svagdje, a ponajpače našu sirotinju, kojoj je bio zagovornikom pred svakim, da li je samo tko na nje-gova vrata pokucao. A koliko ih samo pokucalo! — A dok se je za sve tako mučio i natezao, zaboravio je na glavno, na sebe — i ostao pusta sirotinja. Pokazao se kao Diogen, koga nijesu mogla svjetska dobra da ugriju — no se s malim zadovoljio, rekli bi, imao tek da ne skapa.

A jer je branio sve i svakoga proti nasilju Talijana, ovi ga i vukli po sudovima, samo da ga satru i ponize, al im to nije uspjelo. Da mu narod iskaže zahvalnost, to ga je god. 1889. izabrao Voloski kotar zastupnikom za pokrajinski sabor, koju čast i danas obnaša, a prošle godine izabran je u carevinsko vijeće u Beč. Predaleko bi nas dovelo i prostor nam je ograničen, da spomenemo tek, koliko je Mandić radio u Trstu i okolici za ondješnje Slovence! Reći ćemo samo, da gdje god se je samo štogod poduzimalo, govorilo, ustrajalo, tu je svagdje bio Mandić med prvima.

Nakon toliko boja, eto ga danas živa i zdrava, pa sve redom želi, da ga takvog i nadalje Bog uzdrži! Tu dvadesetpetgodišnjicu proslavit će istarski rodoljubi u Trstu dne 12. o. mj. na čedan ali doličan način.

Živio naš Mate Mandić!

VJESNIK.

U novoj godini.

Eto nas sa našim glasilom i u trećoj godini! Te dvije prošle godinice, nijesu bile toli lahke i bezbrižne, kako to na prvi pogled izgleda, bilo je tu rada i muke i razočaranja i svega tako. A sve je to otpalo na sačicu rabotnika.

Lijepi nas broj imade raštrkanih koje-kud, po golom kršu, u uvalama i proplancima, po brdima i obroncima, po ravninama a i uz sinje naše more. A šta da vam tek rečem za starodrevni Kastav, za dijamantno Volosko, gospodsku Opaciju, zvijezdu Lešinj, oružanu Pulu i za

zjenicu našu, za učeni Pazin? — Tu sve vrije, to bi imala biti sve tolika sunašca, koja bi svojim toplim zrakama ogrijavala sve što je našeg diljem naše zemlje! No — bit će svega, bude li i malo dobre volje, požrtvovnosti i rada. Valja da si stvorimo jedno ognjište, koje ne smije da ostane pusto, no da na njemu rasplamsa vatra, na koju valja da svi redom snašamo granje i iverje.

Sa tim željama čestita vam bila nova godina! Donijela obiteljima sreću, drugovima povišanu plaću, curicama dragog a rodu — spas! Amen Bože, tako budi!

Kotarsko školsko vijeće u Krku.

Na sjednici od 10. prosinca 1907. priopćuje predsjednik, da pokrajinsko škol. vijeće nije odobrilo zaključak stvoren u posljednjoj sjednici, da bude u školama ovog kotara neprekidna pouka samo do podne kroz cijelu godinu; odobrilo je nasuprot raširenje dviju škola na trirazrednice; u jednoj školi izručilo je učitelju i žensko praviteljstvo; za jednu školu odredilo je potporu od 1000 K za gradnju novih zahoda prema nacrtu.

Nadzornik za hrvatske škole izvještuje, da ima svih škola u kotaru 19 sa 31 učiteljskom silom, i to, 20 učitelja i 11 učiteljica. Školstvo lijepo napreduje a učitelji se ponašaju besprikorno. Postavlja neke predloge i to: da se u P. dade popraviti pod u školi, u K. da se sagradi novu školsku zgradu, u D. da se priskrbi sobu za treći razred, u K. da se ukine poludnevnu obuku, u M. da se uredi školsku zgradu a u V. da se uredi stan za učitelja.

Raspisano je bilo 10 učiteljskih mjesta, ali se za polovicu istih nije nitko natjecao. Za P. molila su dvojica, za D. jedan, za P. jedna, za V. tri a za V. jedan.

Preporučaju se molbe za petgodišnje doplatke i to: N. B., I. P. i N. M. Isto se tako preporuča nekoliko molba za nagradu. Glede pritužbe dvaju učitelja radi stanarine određuje se, da to uredi mirnim putem predsjednik.

Određuje se, da je općina V. dužna doprinositi za uzdržavanje škole u K., koja je izvan njezine općine, razmjerno polag broja djece, koja istu polaze.

Da nije dostatno učiteljskih sila, uzrok je glavni loše materijalno stanje, a taj se je nedostatak najbolje opazio prigodom posljednjeg raspisa natječaja, stoga predlaže jedan član, da se nadležne oblasti umoli, da čim prije podastru na previšnju sankciju novi školski zakon, koji to stanje bar ponekle poboljšava.

Učitelj doktor filozofije.

Iz uvažene »Škole« Stjepana Širole doznajemo, da je Miroslav, sin poznatog učitelja i književnika Dragutina Hirca, promoviran 16. prosinca 1907. na hrvatskom sveučilištu na čast doktora filozofije. Dr. Miroslav Hirc, svršio je zagrebačku učiteljsku školu, te je nekoliko godina

bio kućni učitelj kod baruna Pavla Rucha u Martijancu. Položivši naknadno gimnazijsku maturu, zapisao se u filozofski fakultet zagrebačkog sveučilišta kao redoviti slušatelj. Nakon svršenih nauka postade asistentom u zoološkom odjelu prirodopisnoga muzeja, te se podvrgne rigorozima, koje je položio s odličnim uspjehom. Njegova inauguralna disertacija glasi: »Hologički i gonimatički odnosi vrste *Acicinder nesus*«. To je odlomak ovećega djela »Ornis croatica«, koje će doskora izići, u kojem se prikazuje hrvatska ptičja fauna. Dr. Miroslav Hirc, poznat je i kao dobar pjesnik, a u raznim časopisima i novinama priopćio je i više crtica i poučnih članaka naročito iz životinjske filozofije.

Mi se ponosimo sa tim napretkom, te želimo, da se i koji od naših drugova ojunaci, te si primi k srcu višu nauku, pa da se dovine do te najviše akademske časti.

Nemar Družbine blagajne.

Pritužuju nam se nekoji Družbini učitelji i učiteljice, da još 12. siječnja t. g. nijesu dobili plaće za siječanj. Sada pomislite, kako ćete urediti svoje kućanstvo bez para, a kako će tek nosove objesiti gazdarice, kad ne vide svoje mjesečnine. I to, vele, nije jedini slučaj kod Družbe. To nije svakako u redu, dapače to je skrajni nemar, koji mora i učiteljstvo i javnost pokuditi. Molimo da nam se najave sve takve i slične stvari i neurednosti, a mi ćemo sa svime na javnost, ona koja morade znati kako se radi i postupa.

Ispravak.

Drugi odstavak na str. 211 ima glasiti ovako: urednik veli, da je Medveđićeve stvari primio, nešto je strpao u koš, nešto još imade a nešto bilo tiskano u N. P. — Medveđić se zadovoljava sa urednikovim odgovorom — i otpada nastavak treći.

Na str. 212 zadnji odstavak ima početi ovako: Petorica učitelja....

Književnost i umjetnost.

Hrvatsko primorsko kazalište.

Ova kazališna družina pod ravnateljstvom Mihaela Markovića, započela je svoje djelovanje u Opatiji, nastavila u Puli, pre-

šla u Pazin, podala se u Trst a oдавle će u Dalmaciju. Kud je prošla, svuda se je valjano iskazala, te je općinstvo imalo svuda zgrade da se oraji sa umjetničkog užitka. U Puli davali se ovi komadi: Graničari — Zlatarevo zlato — Žena iz naroda — Kinematograf — Šokica i Zimsko sunce. Ovaj se je Carev igrokaz iščekivao sa osobitom napetošću, družina ga je izvela posve lijepo a prisutno ga je mnogobrojno općinstvo primilo sa velikim oduševljenjem, te nije bilo duše koja nebi bilo uzbuđena i dirnuta a i mnogo je oko zasuzilo.

U potonjim dvim predstavama, naime u »Zavičaju« od Sudermana i »Vlasniku talionica« od Ohnet-a, gostovala je poznata hrvatska umjetnica markiza Ružička-Strozzi i to u prvom igrokazu kao Magda a u drugom kao Klara. Takvo se umjeće rijetko vidi i čuje, pa nije čudo što joj je općinstvo burno povlađivalo te ju nagradilo srebrnim lovorjencem. I ostali se glumci časno poniješe, i svi odniješe zasluženu pohvalu i nagradu.

Zvono.

»Zvono« je opća popularna smotra za kulturni, gospodarski, politički i društveni život. Izdaje i uređuje naš zemljak Milan Marjanović u Zagrebu.

Sa novom godinom stupila je ova smotra u drugi tečaj. Prvom broju je ovaj sadržaj: Dr. J. Lorković, preobrazba monarhije i Hrvatska — Statistika izbornika. — Fregoli: Silhuete. — Weininger: Aforizmi o kulturi. — C. Mendes: Novelette. — Iz tjedna. Bilješke i ženski licej, Hrvati u Njemačkoj, poljački bojkot, djački listovi, organ Matice, od uprave.

Mi tu smotru svima preporučujemo, koji samo smognu ono 6 K godišnjih. Od nove godine izlazi »Zvono« svake subote na najmanje jednom arku.

Lične vijesti.

Novi pokrajinski školski nadzornik.

Prijašnji nadzornik dr. Svida pošao je u mirovinu a na njegovo mjesto dolazi dr. Franjo Perschinka, do sada profesor u Beču. Taj je rodom Čeh, ali češkog nije na njemu ništa ostalo, on je Nijemac. God. 1899. bio je na državnoj gimnaziji u Trstu profesor klasičke filologije.

Imenovanje.

Ministar bogoštovja i nastave imenovao je upravitelja delavske škole u Kastvu Mata Šepića, privremenim glavnim učiteljem na muškoj učiteljskoj školi u Kastvu.

Hrv. učit. društvo „Narodna Prosvjeta“ za Istru i 60-godišnjica vladanja Njegovoga Veličanstva.

Danom 2. 12. 1907. stupismo u jubilarnu godinu vladanja Njegova Veličanstva. Istoga dne 1908. navršit će se 60 godina, što naš car i kralj slavno vlada austrijskom carevinom.

Da i hrv. učiteljstvo Istre po svojim silama što svečanije proslavi ovaj jubilej, odlučio je društveni odbor u svojoj sjednici od 27. 12. 1907., da će izdati prigodnu knjižicu za djecu hrv. škola u Istri. Knjižica će govoriti o životu Njegova Veličanstva, a prilagođena bit će glede jezika, stila te sadržaja djeci hrv. škola u Istri. Narešena bit će i slikama, a sasvimtim bit će joj cijena malena.

Odbor se je obratio pismom na pojedina općinska glavarstva u Istri, neka mu jave, koliko knjižica naručuju za djecu hrv. škola svoje općine, i stalno se nada, da će ga narudžbom poduprijeti.

Odbor.

Vlasnik i izdavatelj: Učiteljsko društvo »Narodna Prosvjeta«. — Odgovorni urednik Ernest Jelušić
Tisak LAGINJA i drug., prije J. Krmpotić i drug., Pula, ulica Giulia, 1.

Na uvaženje!

Častim se saopćiti, da sam nakon osamgodišnjeg svog rada proširio i preuredio znatno svoj posao, a da time udovoljim najraznolikijim zahtjevima štovanog općinstva.

Preporučam sve potrebštine školske, uredovne i zasebne, koje zasjecaju u **knjižarsku, papirničarsku, knjigovešku i tiskarsku struku.**

Na skladištu imamem veliki izbor pedagoških, povjesnih i narodnogospodarskih knjiga, te nagradnih knjiga za mladež i za narod, onda pjesmarica, slikovnica, hrvatskih muzikalija za sva glazbala i pjevanje, molitvenika, nabožnih knjiga i koledara.

Primam pretplate na sve časopise, književne i modne listove.

Držim na skladištu Ćirilo-Methodske marke, papiriće, tuljčiće, olovke, brisala, razglednice i listovni papir.

Svaka narudžba izvršuje se najbrže i najsolidnije.

Sa veleštovanjem:

Knjižara, papirnica i knjigovežnica

IVAN NOVAK - PAZIN.

Originalne korice

„**NARODNE PROSVJETE**“ i „**MLADOG ISTRANA**“

dogotovljene su i dobivaju se u

Narodnoj tiskari, knjigovežnici i papirnici

LAGINJA i DR. — Pula, via Giulia 1.

Cijena koricama: **PROSVJETE** sa poštarinom K 1'40.
ISTRANA » » » —'60.

Našim pučkim školama

preporuča

SVEKOLIKE ŠKOLSKE TISKANICE,
LIJEPOPISNICE, ZADAČNICE,
RISANKE, PISARSKE I RI-
SARSKE POTREPŠTINE

NARODNA TISKARA

LAGINJA i drug.

prije J. KRMPOTIĆ i drug.

ulica Giulia, 1 — Pula — ulica Giulia, 1

Svoj k svomu! Svoj k svomu!

Novo skladište pokućstva

A. Žunić & Co = Pula

na uglu ulice Via S. Martino i Giosué Carducci.

Novouredjeno skladište svakovrsnog
pokućstva zrcala, slika, stolica, divana itd. itd.

Cijene umjerene.